

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Vladna zveza radikalov in demokratov je razbita. Pribečević je bil trdno prepričan, da bo Pašić vsaj njegovo skupino iz demokratskega kluba vzel v svojo vladno. Pašić se je pa tudi njega otresel in v soboto zvečer je sestavil vladno iz samih radikalnih prvakov. To je za demokrate hud udarec, bili so vsi iz sebe, ko so videli novo vladno listo, ker dobro vedo, da bodo sedaj najbolj zagrizeni radikali zasedli policijska in druga oblastniška mesta ter pri volitvah na vso moč odpravili volilce od demokratske volilne škrinje ravnako tako, kakor od drugih in skušali s silo in zvijačo, z denarjem in obljubami pridobiti največ glasov radikalni stranki. Pribečević, ki je poprej toliko grozil, da bo treba na vsak način in če tudi s silo podpirati pri volitvah njegovo in Pašićevo vladno, se je sedaj sam znašel v opoziciji s strahom pred volitvami in pa v najhujših zadregah, ker so za njegove liste in priganjaje sedaj trdno zaprte državne blagajne. Radikali so zadovoljni, da so sami na vladi, da bodo sami izvajali volitve, da imajo toliko dobrih mest za svoje pristaše itd., nezadovoljni pa radi tega, ker so njihovi predniki in bivši demokratski vladni zavezniki silno osušili državne blagajne.

Vladnim Turkom in samostojnežem je Pašić sicer prihranil po eno ministrsko mesto, pa ker zanj pešiča turških in slovenskih samostojneških hlapcev prav nič ne pomeni, jih ni dosti vabil ter prav rad videl, da so tudi trgovino in poljedelstvo prevzeli drugi radikalni ministri poleg svojih poslov. Da bi izključno srbska ministrska lista vsaj malo cikala na SHS, si je Pašić izmislil ter ustoličil dva nova ministra, enega za Slovenijo, drugega pa za Hrvaško. Prvi, dr. Niko Zupančič, je bil nekdanj Slovenec, sedaj pa že davno ni več, ker je že davno prestopil v pravoslavje in v srbsko radikalno stranko, drugi, dr. Supilo, bi moral biti sicer Hrvat, pa sam trdi, da je Srb katoliške vere. Ker stoji za Pašićem velesrbska agitacija in velesrbska stranka s svojimi listi, ki zahtevajo nadvlado Srbije, imenujejo ta dva nova ministra v beograjskih krogih — «ministra za kolonije». Radikalna stranka vlada kama, ima 96 poslancev, proti sebi pa 323 in zato je vsako delo nove vlade nemogoče in bo najbrž že na današnji skupščinski seji prečitan ukaz o razpustu parlamenta ter bodo določene nove volitve za nedeljo dne 18. marca 1923.

Dosedanja skupščina je imela 419, nova bo imela pa 313 poslancev, od katerih odpade na Srbijo in Makedonijo 112, na Bosno in Hercegovino 48, na Hrvaško Slavonijo in Srem 66, na Dalmacijo 16, na Banat, Bačko in Baranjo 34, na Slovenijo 25, na Beograd in Zagreb po 2, in na Ljubljano 1 poslanec. V Sloveniji in Hrvaški radikali itak nič nimajo, pri prihodnjih volitvah naj se srbski narod otrese mračnjake Pašićeve družbe, mi bomo pa z demokrati in drugimi centralističnimi priveski sami opravili in tako se bo našla pot do pravega in zdravega sporazuma. Radikalcev je pri nas komaj za eno kartasko omizje, ki je sestavilo nekako resolucijo «radikalne okrajne konference v Kočevju», v kateri pravi, da «okrajna konferenca radikalne stranke v Sloveniji pozivlje vodstvo radikalne stranke, naj deluje na to, da se napravi konec škodljivi cepitvi naprednih sil v Sloveniji». To je torej glavna skrb in politična smernica Pašićevih ljudi v Sloveniji, da se neha cepitev liberalcev in da se vsi liberalci združijo, proti «klerikalnemu zmaju» seveda. Zdaj pač dr. Lenardova «Samouprava» ne bo mogla več farbatiti ljudi, da nima slovenska radikalna «stranka» nič opraviti z liberalizmom in ne bo mogla več tajiti, da ta «stranka» ni nič drugega nego svobodomišljena staroliberalna in v naprednjakarsko družbo spadajoča pešiča podkupljenih ljudi.

Poljska.

V mladi poljski republiki je prošli teden v ponedeljek novi predsednik dr. Narutowicz prisegel na ustavo, v soboto opoldne je pa padel zadet od morilnih strelav morilca, ki je tako iz lastne politične zagrizenosti, ali pa po navodilih masčeval poraz desničarske, to je plemiške, velekapitalistične in nacionalistične politične skupine pri izvolitvi dr. Narutowicza za predsednika republike kot zastopnika ljudskih in socialno čutečih strank. Umorjeni predsednik je bil rojen leta 1865, bil je miren in skromen človek, kot inženir mož svetovnega slovesa in ker se je odločil za pravično politiko delovnega ljudstva, je moral slediti nemškemu ministru dr. Rathenau-u kot žrtev besnega sovraštva in nasilja plemenitašev in bogatašev.

Bolgarija.

Bolgarija trpi vsled neprestanih izgrediv bogataške in nacionalistične opozicije proti zemljoradniški vladi, ki je v Bolgariji na krmilu. Desničarski atentatorji so pred kratkem vrgli bombo pred voz ministra Daskalova, ki zastopa odsotnega ministrskega predsednika, pa k sreči niso nikogar zadeli. Napadalcu so zbežali, zemljoradniška stranka pa dobro ve, da jih ima iskati med bogatini, ki ne pustijo ljudstva do veljave ter se proti vsaki pravi narodni vladi z vsemi sredstvi borijo.

Lozanska konferenca

tudi ne bo našla izhoda iz evropske krize, ker so nasprotja med antantnimi državami prevelika radi medsebojne tekme in ker Rusi nočejo popustiti od svojih zahtev. Nastop angleškega zastopnika je bil celo nekaj poziv, da bi morale antantne in še druge države skupno nastopiti proti Rusiji, ruski zastopnik je pa odgovoril: «Mi vam nujamo trajni mir, dočim hočete vi organizirati proti nam trajno vojno. Ruska revolucija je

pretvorila rusko ljudstvo v narod, kojega moči se z izredno silo osredotočujejo v njegovi vladi. Ako bo ruski narod prisiljen voditi boj, on v nobenem slučaju ne bo kapituliral. Vi ste mogoče vznemirjeni vsled tega, ker se je naša konjenica zopet pojavila na Pamiru in ker nimate več pred seboj napol norega carja. Mi vam ne nujamo vojske, ampak mir na temelju razmejitve med Rusijo in Anglijo in priznanja suverenitete Turčije.»

Naša zborovanja.

PODUČNI TEČAJI ZA ZAUPNIKE IN ORGANIZATORJE.

Sv. Marko niže Ptuj v sredo, dne 27. decembra, v prostorih posojilnice. Za župnije: Sv. Marko, Sv. Marjeta, Ptuj, Sv. Vid in Sv. Barbara.

Sv. Lovrenc v Slov. gor. v četrtek, dne 28. decembra v društveni sobi (stara šola). Za župnije: Sv. Lovrenc, Polensak, Sv. Andraž, Sv. Bolfenk, Sv. Urban in Ptuj. Sv. Bolfenk pri Središču v petek, dne 29. decembra v sobi posojilnice. Za župnije: Sv. Bolfenk, Središče, Sv. Miklavž, Ormož, Ljutomer in del Medžimurja.

Hajdin pri Ptuj v soboto, dne 30. decembra, v Društvenem domu. Za župnije: Hajdin, Sv. Janž, Cirkevce, Sv. Lovrenc, Ptujška gora, Sv. Vid, Vurberg, Sv. Martin in Ptuj.

Začetek povsod ob pol 9. uri predpoldne. Predavata prof. Ivan Vesenjaj in poslanec Zebot.

Sv. Marjeta ob Pesnici v torek, dne 2. januarja, v župnišču. Za župnije: Sv. Marjeta, Sv. Peter, Jarenina, Sp. Sv. Kungota, Sv. Jakob in Sv. Barbara v Slov. gor. Predavajo: Evald Vračko, Alojzij Supanič in Franjo Zebot.

Hoče pri Mariboru v sredo, dne 3. januarja v društvenem domu. Za župnije: Hoče in Slivnica.

Fram pri Mariboru v četrtek, dne 4. januarja v Aninem dvoru. Za župnije: Fram, Slivnica, Sv. Martin in Gornja Poljskava. Predavata: Alojzij Sagarj in Fr. Zebot. Začetek povsod ob pol 9. uri predpoldne.

Radvanje pri Mariboru v petek, dne 5. januarja v hiši g. Franca Pristovnik. Za občine: Radvanje, Razvanje, Tezno, Studenci in Pekre. Začetek ob 2. uri popoldne. Predavata Fr. Zebot in Ivan Vesenjaj.

OKRAJNI SHODI ZAUPNIKOV KZ V MARIBORSKEM OKROŽJU.

V Gornji Radgoni v hiši Posojilnice v torek, dne 2. januarja ob 9. uri predpoldne.

V Ljutomeru v sredo, dne 3. januarja, ob 9. uri predpoldne. Lokal se še določi.

V Ormožu v dvorani gostilne Bauer, v četrtek, dne 4. januarja ob 9. uri. (Na teh treh zborovanjih poročalec dr. Hohnjec.)

V Murski Soboti v torek, dne 9. januarja ob 9. uri predpoldne.

V Križevcih (za severni del Prekmurja) v sredo, dne 10. januarja ob 9. uri.

V Črenšovcih (za spodnji del Prekmurja) v četrtek, 11. januarja ob 9. uri predpoldne. Prostor za ta zborovanja se še določi. Poroča poslanec Vlad. Pušenjak.

V Ptuj v dvorani minoritskega samostana v ponedeljek, dne 8. januarja ob 9. uri predpoldne.

V Slov. Bistrici v dvorani Hranilnice v torek, dne 9. januarja ob 9. uri predpoldne. Poroča poslanec Fr. Zebot.

Pri Sv. Lenartu v Slov. gor. v dvorani pri Arnušu v sredo, dne 10. januarja ob 9. uri predpoldne. Poroča poslanca Roškar in Zebot.

V Mariboru (za levi dravski breg) v četrtek, dne 11. januarja ob 9. uri predpoldne v dvorani gostilne g. Orovič.

V Mariboru (za desni dravski breg) v petek, dne 12. januarja ob 9. uri dop. istotam.

V Vuhredu (za marenberški okraj) v soboto, dne 23. januarja, ob 9. uri predpoldne v gostilni Widmoser pri kolodvoru. Poroča poslanec Pušenjak.

Shodi Slovenske ljudske stranke se vršijo po temle redu: Prihodnje nedeljo, dne 24. decembra, po rani maši v Makolah v društveni dvorani. Na Stefanovo po rani maši pri Sv. Toniažu blizu Ormoža v gostilni g. Skrleca. Isti dan popoldne ob 3. uri v prostorih g. Ferd. Korparja v Osluševcih. Na teh shodih poročalec posl. Fr. Zebot. — V nedeljo, dne 31. decembra po rani maši bo shod v Spodnji Polskavi, a isti dan popoldne ob 2. uri v Račah pri Mariboru. Na Novega leta dan po rani maši zborovanje SLS v St. Petru niže Maribora. Natane neje v prihodnji številki. V župnijah, kjer želijo politična zborovanja, naj glavni zaupniki to javijo po dopisnici Tajništvu Slovenske ljudske stranke v Mariboru.

Shodi v Meziški dolini. Na Stefanovo dne 26. dec. v Prevaljah. Novo leto dne 1. jan. v Kotljah. Vršili se bodo tudi shodi v Ojstnici in Libeličih. Na vseh teh shodih poročalec poslanec Pušenjak.

Sijajno zborovanje Slov. ljudske stranke v Mariboru. Vedeli smo, da naša stranka tudi v Mariboru pridobiva, a da je toliko Mariborčanov zedinjenih v organizaciji SLS, kakor je pokazal shod dne 18. decembra, to nas je radostno presenetilo. Gambrova dvorana je bila nabito polna samih mož iz vseh stanov. Shodu je predsedoval prof. Vesenjaj, a govorili so člani občinskega sveta dr. Leskovar in dr. Jerovšek ter poslanec Zebot. Sprejeli so se sklepi, s katerimi se Mariborčani zahvaljujejo zastopnikom naše stranke v občinskem zastopu za njih krepki nastop. Zborovalci so izrazili zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba in zahtevali, da ne odnehajo, dokler se ne doseže zakonodajna avtonomna Slovenija. Državni nameščenci, pri-

staši SLS obtožujejo bivšo vladno, da jih namenoma pustila v največji bedi, dočim je imela za oficirje, kanone, Sokole in Wranglovce milijarde. Navzoči nasprotniki so strmeli in se čudili napredku naše stvari v Mariboru.

Kamnica pri Mariboru. V nedeljo, dne 17. t. m. smo imeli pri nas lepo uspeli shod Slovenske ljudske stranke. Za predsednika je bil določen g. Anton Lorbek. Govorili so: narodni poslanec Zebot, profesor Vesenjaj in posestnik Hlebič. Zborovalci so izrekli zahvalo našim poslancem za vneto brambo ljudskih pravic. Nato se je izvolil novi odbor krajevne organizacije Slovenske ljudske stranke. Predsednik je vrl posestnik g. Anton Lorbek, podpredsednik pa g. Stanislav Hauptman, župan v Rošpohu. Za blagajnika je bil izbran g. Fr. Božiček, za tajnika pa g. Jožef Marko. Može so se po shodu posvetovali o izvršitvi organizacije in o pripravi za volitve. To moramo reči, da so v kamniški župniji najboljše močje in fantje na strani naše ljudske stranke.

Sladka gora pri Smarju. Pri nas se je vršil v nedeljo, dne 17. decembra, po rani maši shod SLS v čitalnici. Poročat je prišel g. poslanec Davorin Krajnc. Shod je otvoril in vodil g. Mihael Gobec, načelnik KZ za Sladko goro, in dal besedo g. poslancu, ki je v dveh urnem govoru razložil naš notranji položaj. Shod se je vršil lepo in vzorno, ljudstvo je pazno sledilo gospodu govorniku in odobravalo delo naših poslancev ter izrazilo svoje nezaupanje do oseb, ki sede v vladnem tabornu. Lep in sijajen shod na Sladki gori je pokazal, da v šmarnskem okraju ni mesta za slabostno stranko.

Rajhenburg. Naše izobraževalno društvo je imelo preteklo nedeljo svoj občni zbor, katerega se je v prvi vrsti udeležila naša vrla mladina. Poročila odborikov in načelnikov odsekov so pričala, da društvo živahno deluje in skrbi za izobražbo članov. Občnega zbora sta se udeležila tudi gg. poslanci Škoberne in Pušenjak. Zadnji je pozdravil udeležence, začetel smernice izobraževalnega dela in bodril k vztrajnosti. Izvolil se je novi odbor z g. J. Zupan kot predsednikom. Vrla agilne moči ki tvorijo odbor, so nam porok, da bo društvo i v bodoče neustrašeno delovalo za povzdigo izobrazbe.

Koprivnica. V nedeljo, 17. t. m. je priredila KZ pri nas shod. Poslanec Jož. Škoberne je poročal o političnem položaju, poslanec Pušenjak pa obširno govoril o državnem gospodarstvu in o proračunu ter o načrtu novega davčnega zakona. Številno navzoči zborovalci so odobraval izvajanja poslancev in želeli, da se večkrat prirede pri nas politični shodi.

Tedenske novice.

Med prazniki na delo za naše liste! Letos bomo imeli za Božič in Novo leto vse polno praznikov, torej obilo prostega časa. Naši somišljeniki, čitatelji in za našo sveto stvar vneti agitatorji naj ta prosti čas uporabijo za agitacijo za naše časopise. Iz mnogih krajev smo dobili obvestila, da so naši agitatorji in naša vrla dekleta že na delu za naš tisk in tako poročila bi morali dobiti iz vseh krajev naše Slovenske Štajerske. — Radi nesrečne centralistične politike letošnji Božič in Novo leto ne bosta tako vesela, kot smo to pričakovali. «Slov. Gospodar» se je celo leto neustrašeno boril proti centralizmu za avtonomijo, seve, ni dosegel vsega, kar si je stavil kot cilj svojega, za narod koristnega boja in to največ po krivdi samostojnih izdajic. Hočemo drugi Božič in Novo leto obhajati v večjem zadovolju in tako zaželeni avtonomiji, potem moramo na delo za glavnega boritelja samostojnosti «Gospodarja». Letošnji božični in novoletni prazniki naj bodo tudi doba uspešne agitacije za naše časopise.

Gospodarji! Naročite za svoje družine, posle, vničarje «Slov. Gospodar». Ako ne morete za celo leto, naročite jim ga vsaj za četr ali pol leta. Dober list v delavčevi hiši bo ugodno vplival. Storite takoj!

«Kmetijski list» in inteligenca. V zadnjem «Kmet. listu» vabijo samostojneži izobražence v svojo stranko. Pravijo: «V dobi gradnje smo obenem v dobi političnega kričaštva. Kako pa naj bo stavba dobra, če jo vodijo kričači in hujskači, mesto izvežbanih zidarjev! — Tako spoznajo tudi največji kričači in hujskači, da je vse slabo in za nič, kar so oni zgradili. Saj so ravno oni povsod in vselej naglašali, da kmetjskega ljudstva ni zmožen zastopati drug, kakor samo kmet. V tem so bili zvesti nasledniki največje naše politične sodrge, ki jo je vodil Linhart pri ptujskem «Štajercu». Treba si je zapomniti to izpoved naših samostojnežev.

Članek o podrobnih izvedbi obmejnege prometa, kakor ga je končnoveljavno določila mešana komisija jugoslovanskih in avstrijskih zastopnikov, prinesemo v prihodnji številki, ker za danes ni bilo dovolj prostora.

Mariborska porota. (Nadaljevanje). Dne 13. t. m. se je zagovarjal pred poroto 28 letni rudar Josip Linčar radi posilstva in oskrumbe omožene žene. Linčar se je zagovarjal s pijanostjo in je dobil samo 3 mesece zapora. Za Linčetom se je zagovarjal radi posilstva dveh mladoletnih deklic 63 letni vinogradni čuvaj Ivan Kramar iz Hlapja v Slov. gor., ki je bil obsojen na 2 leti ječe. Dne 13. t. m. je porota obsodila na štiri leta ječe Martina Zavec, ki je streljal proti fantom iz sosedne vasi in smrtno zadel Franca Sirca. Ta žalostni slučaj uboja se je zgodil na Ptujskem polju. Dne 14. t. m. se je bavila porota z ubojem na plesni veselici v Dolnji Bistrici pri Murski Soboti, ki se je zgodil dne 17. septembra l. l. Po plesu je nastal proti večeru prepir med fanti iz Dolenje in Srednje Bistrice, iz prepira se je izcimil hud pretep s koli in noži. Oženjeni 25 letni poljedelec Ivan Zalik je s tako silo udaril Matijo